

Ristijärven kunta

Tarkastuslautakunnan ARVIOINTIKERTOMUS vuodelta 2024

Tarkastuslautakunta 20.5.2025

RISTIJÄRVEN KUNTA

Tarkastuslautakunta

Ristijärven kunnanvaltuustolle

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2024

1. Tarkastuslautakunnan tehtävät ja toimivaltuudet

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) Valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) Arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) Arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) Huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) Valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) Valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Kunnanhallitus voi poiketa tarkastuslautakunnan esityksestä lautakuntaa koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi ja talousarvioksi kunnan hallintosäännön ja talousarvioesityksen yhteensovittamiseen liittyvästä perustellusta syystä.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisenä pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Hallintosäännön 9. luvussa "Ulkoisen valvonta" 68 §:ssä on määritelty tarkastuslautakunnan tehtävät:

Sen lisäksi mitä kuntalain 121 §:ssä säädetään, tarkastuslautakunnan on:

- 1) seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi.
- 2) huolehdittava, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa sekä
- 3) tehtävä aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen tarkastuksen tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla

2. Tarkastuslautakunta

Ristijärven kunnanvaltuuston valitsevat tarkastuslautakunnan jäsenet v.2024

Varsinainen jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Arto Klemetti, puheenjohtaja	Arto J Tolonen
Arto O Tolonen, varapuheenjohtaja	Olavi Oikarinen
Taina Leinonen	Hanna-Leena Keränen
Marja Haapamäki	Anja Juntunen
Mikko Ylijukuri	Aune Halkola

Tarkastuslautakunnan puheenjohtajana toimii Arto Klemetti, varapuheenjohtajana toimii Arto O Tolonen.

Tarkastuslautakunnan sihteerinä toimii talousasiantuntija Johanna Alaluusua.

Vuoden 2024 arviointia varten lautakunta on kokoontunut yhteensä 4 kertaa, joista 20.5.2025 pidetty kokous oli arviointikertomuksen allekirjoituskokous.

Tarkastuslautakunnan jäsenten esteellisyys:

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja Arto Klemetti: varhaiskasvatuksen ja koulukuljetusten osalta

3. Vuoden 2023 arviointikertomuksen käsittely

Kunnanvaltuusto käsitteli vuoden 2023 arviointikertomuksen 12.6.2024.

Kunnanvaltuusto on pyytänyt arviointikertomuksessa esitetyistä havainnoista ja esityksistä kunnanhallitukselta selvitykset niistä toimenpiteistä ja aikatauluista, mihin niiden johdosta ryhdytään. Kunnanhallitus on antanut kunnanvaltuustolle selvityksen 26.8.2024 ja lähettänyt selvityksen tiedoksi tarkastuslautakunnalle.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnanhallituksen vastine uusien työntekijöiden perehdytykseen liittyen on virheellinen. Tarkastuslautakunnan saamien tietojen perusteella perehdyttämistä ei ole toteutettu kaikkien uusien työntekijöiden osalta.

4. Tilikauden 2024 tarkastus sekä tarkastuslautakunnan työskentelytapa tilikauden aikana

Tarkastuslautakunnan käytännön arviointityö on muodostunut mm. arviointisuunnitelman laatimisesta, arviointimenetelmän valitsemisesta, viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden kuulemisista sekä esityslistojen ja pöytäkirjojen lukemisesta. Ensisijaisesti arviointi suoritettiin arvioitavan vuoden tilinpäätöksen ja siihen sisältyvän toimintakertomuksen perusteella.

Tilikauden 2024 tarkastuslautakunnan kokoukset:

8.10.2024 Tilintarkastajan työohjelma 2024
Selvitys arviointikertomuksen 2023 havainnoista
Tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelma/työohjelma 2024
Tarkastuslautakunnan jäsenten työnjako ja esteellisyydet
Talouden toteuma 1.1.-31.8.2024

Konserniohjeen edellyttämät tytäryhteisöjen raportit
Tarkastuslautakunnan talousarvio 2025
Koulukuljetusten laskutus

- 19.11.2024** Kunnanjohtajan ja hallintopäällikön kuulemiset
BDO Auditor Oy:n tarjous tilintarkastuspalveluista vuosille 2025–2026
Koulukuljetusten laskutus
- 31.3.2025** Kunnanjohtajan ja hallintopäällikön katsaukset v. 2024 taloudesta ja toiminnasta
Tilintarkastajan suullinen väliraportti tilikaudesta 2024
Vuoden 2024 arviointikertomus
Saapuneet sidonnaisuusilmoitukset
- 25.4.2025** Arviointikertomuksen kirjoittaminen
Saapuneet sidonnaisuusilmoitukset
- 7.5.2024** vs. Varhaiskasvatusvastaavan katsaus vuoteen 2024
Arviointikertomuksen kirjoittaminen
Saapuneet sidonnaisuusilmoitukset
Tarkastuslautakunnan itsearviointi
- 20.5.2025** Tilintarkastajan loppuraportti tilikauden 2024 tarkastuksesta
Tilintarkastajan tilintarkastuskertomus vuodelta 2024
Tilinpäätös ja toimintakertomus 2024. Arviointikertomus vuodelta 2024.

Talouden toteutuminen 2024

Ristijärven kunnan vuoden 2024 tilikauden tulos oli 118 206 euroa ja talous oli 132 527 euroa ylijäämäinen.

Lainamäärän kehitys

Kunnan vieraan pääoman määrä vuoden lopussa 3,20 milj. euroa. Lainat ja vuokravastuut yhteensä 2 207 e/as, muutos edelliseen vuoteen 20 euroa. Omavaraisuusaste 62,1 %.

Väestö ja ikärakenne

Kunnan asukasmäärä 31.12.2024 oli 1 161 asukasta. Lapsia syntyi 6 vuonna 2024. Väestömäärä väheni vain 3 henkilöllä.

Henkilöstö

Henkilöstön määrä 31.12.2024 oli 39 (31.12.2023 46 henkilöä). Seuraavien 5 vuoden aikana tulee ennusteen mukaan eläköitymään 12 henkilöä. Vakinaisen henkilöstön keski-ikä 31.12.2024 oli 48.

Tarkastuslautakunnan huomiot:

Irtisanoutumisten suuri määrä on huolestuttavaa. Esihenkilöiden on varmistettava, että lähtökeskustelut käydään. Sairauspoissaoloja on vähemmän kuin työpaikoilla keskimäärin. Kehityskeskustelujen läpikäyntiä on aikaistettava alkuvuoteen.

5. Talouden tasapaino

Kunnan tuloslaskelman vuosikate, suunnitelmanmukaiset poistot ja investointimenot

(1 000 €)	TS 2027	TS 2026	TA 2025	TP 2024	TP 2023	TP 2022
Vuosikate	77	-4	-339	404	230	743
Poistot	-215	-237	-272	-285	-298	-641*
Kate poistojen jälkeen	-138	-241	-611	119	-68	102
Investointime- not	0	-150	-170	-97	-158	0

Taulukko 1. Kunnan tuloslaskelman vuosikate,
suunnitelmanmukaiset poistot ja investointimenot

* Tilikaudella tehty lisäpoistoja (mm. Willa Wanha ja vanha kunnantalo)

Lähde. Ristijärven kunta Loppuraportti 2024, BDO Oy

TALouden TASAPAINO

Kriteerit		2024	2023	Toteuma
Kunnan tase on alijäämäinen eikä sitä pystytä kattamaan neljässä vuodessa	Raja-arvo Toteuma	alijäämäinen 1 742 509	alijäämäinen 1 609 981	Ei täyty
Asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa	Raja-arvo Toteuma	-1 000 €/asukas +1 109 €/asukas	-500 €/asukas +999 €/asukas	Ei täyty
TAI jos kahden viimeisen tilinpäätöksen mukaan kaikki seuraavat tunnusluvut täyttyvät:				
1. kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia	Raja-arvo Toteuma	<80 % 140 %	<80 % 89 %	Ei täyty
2. kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti (2024: 7,47%; 2023: 7,38%)	Raja-arvo Toteuma	9,47 % 9,30 %	9,38 % 9,36 %	Ei täyty
3. Asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla;	Raja-arvo Toteuma	8 067 €* / 150 % 3 284 € / 41 %	8 067 € / 150 % 3 258 € / 40 %	Ei täyty *Vuoden 2024 luku ei vielä saatavilla. Käytetty 2023 lukua.
4. Konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8	Raja-arvo Toteuma	<0,8 1,11	<0,8 0,83	Ei täyty

Lähde. Ristijärven kunta Loppuraportti 2024, BDO Oy

Konserniasiat

Konserniin kuuluvien asuintalojen vuokrausaste on noin 95 %. Ristijärven Vuokratalot Oy:llä on hallinnoitavana 56 asuinhuoneistoa.

Konsernin vuosikate oli 537 537 euroa. Poistojen ja satunnaisten erien jälkeen tulos on 218 938 euroa ylijäämäinen. Lainat ja vuokravastuut, e/asukas 3 263. Omavaraisuusaste % 48,4.

6. Toiminnan arviointi

Tarkastuslautakunnan tekemät olennaiset toiminnalliset muutokset ja huomiot vastuualueittain. Lisäksi on tehty keskeisten viranhaltijoiden sekä tilintarkastajan kuulemisia.

Tavoitteiden toteutuminen:

Tavoite on toteutunut	
Tavoite on toteutunut osittain	
Tavoite ei ole toteutunut	

Kuntakonserni

Tarkastuslautakunta	
Käyttötalouden toteutuminen sekä toiminnan järjestäminen tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla:	
- Ristijärven Vuokratalot Oy:n tulos on hyvä. Pieniä asuntoja voisi olla enemmänkin tarjolla.	
- Osuuskunta Seniorisillan tulos on kehittynyt hyvään suuntaan. Virtaalan organisoitumista tulisi arvioida uudelleen.	
Strategian toteutuminen	
- Kuntastrategia on toteutunut hyvin ja tavoitteet ja toteumat on avattu toimintakertomukseen hyvin	
Tilintarkastajan huomiot	
Tilintarkastaja suosittelee päivittämään konserniohjeen, mikäli havaitaan muutostarpeita viimevuosina konserniin tulleiden rakennemuutosten vuoksi.	
Tarkastuslautakunnan yhteenveto:	
Aiheuttaako Vanhaintukisäätiön taloudellinen tilanne kunnalle riskiä?	

Kunnanhallitus

Kunnanhallitus ja maakunta-asiat, maakunnallinen yhteistoiminta, hallintopalvelut (henkilöstö, talous), maankäyttö ja strategiaprosessi, elinvoimapalvelut, työllisyyspalvelut, hankkeet

Tarkastuslautakunta	
Käyttötalouden toteutuminen:	
- Maankäyttö- ja strategiaprosessi:	
- Elinvoimapalvelut: Vuodelle 2024 oli varattu määrärahaa markkinointisuunnitelmaan. Suunnitelman laatiminen on siirretty vuodelle 2025.	
- Kunnan markkinointi ja mainonta erityisesti sosiaalisessa mediassa on parantunut huomattavasti vuoden aikana.	

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet:	
- Työllisyyspalvelut: Työmarkkinatuen kuntaosuuden kustannukset ovat vähentyneet huomattavasti.	
- Hallintopalvelut: Nuorisovaltuuston, kuntalaisten ja luottamushenkilöiden yhteiset tilaisuudet. Yhtään tilaisuutta ei ole toteutunut.	
Toiminnan järjestäminen tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla	
Sisäisen valvonnan suunnitelma ja riskien arviointi:	
- Koulukuljetusten sopimus oli allekirjoitettu puutteellisin tiedoin. Sopimuksia ei saa allekirjoittaa, jos kaikki dokumentit eivät ole kunnossa.	
Tilintarkastajan huomiot	
Tilintarkastaja suosittelee lisäämään toimivaltuuden perusteet kunnanhallituksen päätöksille ja viranhaltijapäätöksiin, jotta toimielin tai viranhaltija voi varmistua omasta toimivallastaan.	
Tilintarkastaja suosittelee, että esihenkilöt käyvät läpi säännöllisesti ja dokumentoidusti alaisilleen ja eri kustannuspaikoille maksettuja palkkoja, jotta voidaan varmistua siitä, että palkkaa on maksettu vain asianmukaisille palkansaajille.	
Tarkastuslautakunnan yhteenveto:	
Yleisesti vaikuttaa siltä, että budjetoituja ja suunniteltuja asioita on siirretty tulevaisuuteen. Epäselväksi jäi missä päätettiin mm. markkinointisuunnitelman siirrosta vuodelle 2025. Talouden toteutuksen osalta vuosi 2024 oli onnistunut. Nuorisovaltuustoa tulee jatkossa aktivoida osallistumaan kunnan tilaisuuksiin. Koulukuljetusten kilpailutus epäonnistui vuonna 2024.	

Sivistyspalvelut

Varhaiskasvatus, perusopetus, vapaa-aikapalvelut, kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Tarkastuslautakunta	
Käyttötalouden toteutuminen ja toiminnan järjestäminen tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla:	
- Varhaiskasvatus: Todennäköisesti tunnuslukujen laskentaperuste on ollut erilainen eri vuosina ja tämä vaikeuttaa kustannusten vertailua.	
- Perusopetus: Toimintakertomuksen mukaan perusopetuksen johtamisessa ja toiminnassa on ollut puutteita ja kehitettävää löytyy paljon.	
- Kerhotoiminta ja ap/ip-toiminta: Kerhotoimintaa vaikuttaa olevan runsaasti tarjolla ja osallistujia on.	
Sisäisen valvonnan suunnitelma ja riskien arviointi:	
- Koulukuljetuksen kilpailutuksen epäonnistuminen aiheutti huomattavaa epävarmuutta kuljetusten sujuvuudesta.	
Strategian toteutuminen ja talouden sopeuttamissuunnitelman toimet:	
- Puhtaanapidon palvelut tuotetaan SOL Palvelut Oy:ltä ja ateriapalvelut Vireko Oy:ltä. Saatujen tietojen mukaan ateriapalveluiden laadussa on parannettavaa.	
- Varhaiskasvatus: Vuoropäivähoidon ja kesäsulun ajan palvelun osto Paltamon kunnalta.	
Tilintarkastajan huomiot	
Ei merkittäviä huomioita.	
Tarkastuslautakunnan yhteenveto:	
Vuoden 2024 toimintakertomuksessa ei ole avattu olennaisten taloudellisten sopeuttamistoimien myötä tehtyjä ulkoistuksia ja niiden kustannusvaikutuksia. Kuinka toiminta on toteutunut ja kuinka toimintaa kehitetään? Miten näiden päätösten kustannusvaikutukset ovat toteutuneet? Jatkossa toimintakertomukseen tulee avata tehtyjen päätösten kustannusvaikutukset.	

Tekniset palvelut

Hallinto, liikenneväylät ja tilapalvelut sekä investoinnit.

Tarkastuslautakunta	
Käyttötalouden toteutuminen ja toiminnan järjestäminen tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla:	
- Hinku-toiminta on alkanut kunnassa hyvin.	
Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet:	
- Luvattomia rakennuksia ei ole saatu verotuksen piiriin.	
Toiminnan järjestäminen tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla:	
- Miten teknisen päällikön sijaisjärjestely on hoidettu?	
Strategian toteutuminen ja talouden sopeuttamissuunnitelman toimet:	
- Sopeuttamistoimenpiteissä mainitut toimenpiteet eivät ole toteutuneet vuonna 2024, esimerkiksi Willa Wanhan ja Unikon myynti.	
Tilintarkastajan huomiot	
Ei merkittäviä huomioita.	
Tarkastuslautakunnan yhteenveto:	
Toimenpiteitä on tehty energiatehokkuuden parantamiseksi.	

Talousarvion noudattaminen

Käyttötaloulososassa ei tilikaudella 2024 ollut olennaisia sitovia toimintakatteiden ylityksiä.

Sitovuustaso: toimintakate	Talousarvio + muutokset	Toteuma	Poikkeama (neg.=ylitys)
Kunnanhallitus	-908 318	-758 173	150 145
Sivistyspalvelut	-2 495 677	-2 388 967	106 710
Tekniset palvelut	-510 275	-410 733	99 543

Lähde. Ristijärven kunta Loppuraportti 2024, BDO Oy

7. Lopuksi

Kaikki palvelualueet: Määrälliset tunnusluvut pitäisi olla pidemmältä ajalta, jotta lukija näkisi kehityksen.

Tarkastuslautakunta huomauttaa, että virkamiesten toiminta koulukuljetuksen sopimuksen osalta on ollut virheellistä. Lisäksi koulukuljetuksen kilpailutuksesta ei ole toimintakertomuksessa mainittu mitään.

Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen tekstin oikolukemiseen tulee kiinnittää huomiota, koska se sisältää liian paljon virheitä.

Tilinpäätöksen mukaan vuoden 2024 tulos on ylijäämäinen. Tarkastuslautakunta toteaa toiminnan olleen tuloksellista.

Tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajan esitykseen, että tilinpäätös vuodelta 2024 hyväksytään.

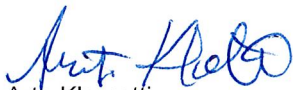
Esitämme vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tilikaudelta 2024.

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2024 kunnanvaltuuston käsiteltäväksi.

Tarkastuslautakunta esittää kiitokset kunnan hallinnolle ja työntekijöille vuodesta 2024.

Ristijärvellä 20.5.2025

Ristijärven tarkastuslautakunta

Arto Klemetti
puheenjohtaja

Arto O Tolonen
varapuheenjohtaja

Marja Haapamäki
jäsen

Taina Leinonen
jäsen

Mikko Ylijukuri
jäsen

